

Pretiuu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multa pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numéri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressede de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 30.

— Sibiu, Sambata 12/24 Aprile. —

1880.

Se luamu aminte.

„Éra se aduna Romanii, striga „Kelet“ in articolulu seu de fondu din Nr. 86 intitulatu „Carora nimicu nu le place.“

De vomu avea timpulu le vomu respunde de altadata mai pe largu sub titlulu „Cei cari inca nu s'au saturatu“. De astadata vomu respunde pe scurtu :

Ei da! se aduna dieu, si se voru aduna totudeauna, pana ce voi nu veti inceta a 'i amenintia in esistentia loru nationala si materiala. Ca dora n'ati cugetatu ca suntemu morti? nu ve bucurati asia iute; amu statu doue mii de ani, pe acestu pamentu; multe popora s'au perdutu din lume cu nume cu totu in acelu timpulu. Credemu ca nu voi ne veti putea canta la mormentu „requiem eternam.“

Trei lucruri sunt pentru cari fratii magiari dela „Kelet“ n'au somnu liniscitu :

Antaiu, ca de ce n'au magiarisatu ei pe romani sub durata legiloru „aprobatali si compilatali“, cu ajutoriulu „fortieloru“ cu alte cuvinte disu a „furchiloru.“

Pe la anii 1848, 1865—7 adeca pe candu era vorb'a de „uniune“ ei negau mortisu ca aru fi avutu vre-odata asemenea tendintie.

Astadi se plangu amaru prin diuarie ca de ce n'au facutu-o.

Nu le amu spusu-o de nenumerate ori ca : umbla calea manzului. Le a spusu-o in anulu 1849 literatulu loru, Nicolau baronu Josika, din exiliu, terminandu cu cuvintele „trop tard.“

Cine sunt cei necredinciosi? Totu d-nealoru. Cine sunt cei cari suferu durerile experimentiuniloru?

Totu noi, si era noi. Dar' precum e de adeveratu ca romanii s'au luptatu mai multu pentru limba de catu pentru viatia, de candu sunt in Dacia, apoi fiti siguri ca voru mai esista si pe viitoru, pe catu timpulu voru esista acesti munti acaroru cresta se scalda in nuori.

Alu douilea necasu e, ca de ce nu au iatu d-ni feudali totu cu mijlocele cunoscute, dela tieranu inainte de 1848 locurile cele multe, frumoase si

manoase; va se dica in limb'a moderna: de ce nu au facutu „regularea proprietatiloru“ pe acelu timpulu, candu au pututu-o face fara a mai intreb'a de dieta.

Acesta superare o poti audi mai alesu „inter pocula.“

De altmintrelea acesta e durere locala a feudaliloru ardeleni. Acesti domni inse sciue exploata prea bine situatiunea; indata ce vedu ca tendintiele loru n'au trecere in Pest'a, incepu a amenintia: „pentru acesta s'au unitu magiarii din Transilvania cu Ungaria? Nu asia amu intielesu noi (magiarii) uniunea, si a. l. t.“ Cu alte cuvinte: nu ne multumimu nu mai cu atata ca s'au datu ministrului „mana libera“ preste Ardealu; dati-ne si noue feudaliloru mana libera preste tieranu.

D-lu Tisza, care candu era vatavulu liberaliloru, pururea interpela pe ministrulu: candu va substerne unu proiectu de lege, care se sterga odata si urmele feudalismului? se faca comunele domne preste „regale“, se fia ceea ce sunt ele in tota Europ'a numai la noi nu, d-lu Tisza dicu, tace tacerea pescelui, elu inca e proprietariu in Ardealu. Multe rele, si mari nefericiri au trecutu preste capetele nostre, dar' o marturisimu, ca mai amenintatore nici odata ca cunoscutulu „proiectu-atentatu.“

Se speramu inse ca se va delatur'a si acestu „paharu“ dela bietulu poporu. Se speramu, ca diet'a va sci se apretiedie mai multu valoarea a 2 milioane de omeni, de catu lacomi'a catoruva feudali. Diet'a scie, ca la casu de nevoia acelu poporu va apar'a patri'a in contra inamicului; pre cum si aceea, ca elu si-a versatu sangele la Solferino, Magenta, Custozza, Königgrätz etc. etc. era nu domnisorii din Clusiu.

Suntemu convinsi, ca d-lu adv. si deputatu P. Cosma, care e bine instruitu in materia, cu cunoscutulu d-sale zelu si franchetia va apar'a pe acestu poporu martiru in comisiunea dietala, si va face lumina in intunerecu.

A treiea suparare sta in frigurile de spaim'a „panslavismului“. In adeveru multe si mari nevoi! Dar' noi suntemu cari, nu de eri de alalta

eri, ci cu decenie mai inainte v'amu facutu atenti la acestu pericolu, provocandu-ve la „infratire“

Cum ne a'ti respunsu, si cum ne mai respundeti?

Noi amu speratu cu dis'a Germanului: „kommt Zeit, kommt Rath“. Aveti de grija se nu vi se pota dice a dou'a ora „trop tard“.

Dar' se vedemu ce mai dice „Kelet“?

Inainte de tote ne denuntia ca amu tienutu adunare in sal'a Asociatiunei, intr'unu obiectu politicu.

Audi Romane! D-nii din Clusiu facu politica din caus'a agraria.

Vedi asia! esiti cu colorea, spuneti-o pe fatia ca voue nu ve pasa de dreptu, voi faceti politica nationala din proiectulu de lege. Ve multiamimu pentru acesta sinceritate.

Ce se atinge de loculu conferintiei, aici asemenea sunteti in ratacire. Asociatiunea n'are casa; noi amu fostu in cas'a clerului gr.-or. — unde s'au discutatulu proiectulu agrariu, care dupa priceperea tuturoru juristiloru, este o cestiune de dreptu privatu.

Ne mai da „Kelet“ si unu „sfatu“ si o „mangaere“, si anume: daca va ajunge poporulu romanu la sorta „motiloru“ adeca ca se umblamu din satu in satu, si din casa in casa spre a ne castig'a pana cea de tote dilele, se ne bucuramu, ca vomu vedea pe romani ocupanduse si ei cu ceva meseria ori industria.

De ce meseria si industria s'ar potea aici la noi ocupa intr'ég'a poporatiune? firesce nu o spune. Noi inse o scimu, ea suna asia: „rusticus praeter mercedem laboris nihil habet.“

Ve multiamimu si de acesta.

Ne mai numesce si comunisti.

Noi amu spus'o de repetite ori ca cine sunt comunistii; de siguru nu tieranulu care isi apara dreptulu seu se pote numi comunistu.

La casu daca comisiunea dietala n'ar respinge acelu proiectu, si elu ar veni in dieta la desbateru, atunci de siguru s'ar substerne la dieta din tote partile Transilvaniei casuri concrete (Sundenregister) despre tote nedreptatirile pe care le a

Foisiór'a „Observatoriului“.

Calomni'a.

Cugetari culese si prescurtate de Dem. D. Racovitia.

Dintre tote viciile cari subminedia societatea, celu mai odiosu, si cu tote acestea celu mai respanditu, este obiceiu de a calomni'a.

Multe persoane care pote au o anima buna, séu o inclinare spre bunetate, care possuadu multe calitati pretioase, se lasa a fi atrasi de obiceiu de a se ocupa de afacerile altora, de a cerceta modulu loru de traiu, de a petrunde chiaru in vieta intima a unoru oameni cari in realitate le sunt cu totul indiferenti. Ce e mai multu, persoanele care urascu calomni'a si tremura de intrigile si desbinarile ce ar putea provoca o gura rea si cari se plangu ele chiaru ca sunt victime ale calomniei, cadu forte adesea, fara a baga de seama, in viciulu pe care ilu condamna cu atata dreptate.

Numele de calomniatoru ilu merita ori ce omu ale carui vorbe, observari si alusiuni tindu a miciora pe nedreptu stim'a ce merita cineva. Déca prin nesece observatiuni reutaciöse, prin povestiri pline de alusiuni, prin darea pe fatia intr'unu modu puçinu onestu a unoru mici secrete de familia, printr'o interpretare falsa data vorbeloru si fapteloru cuiva, i se micioredia consideratiunea de care se bucura si se inspira lumea banueli luandu-i-se increderea care face atatu de placute relatiunile dintre oameni, de siguru ca se vestediesce unu nume, care pana atunci era pote fara pata si se intuneca o reputatiune castigata de multe ori cu cele mai mari sacrificii: — acesta este rezultatulu calomniei. Bandidulu care profanedia si despotea unu templu in intunereculu noptii, nu merita numai elu numele de talharu; acestu nume trebuie datu si aceluia care, calomniandu pe nedreptu pe unu omu onestu, i intuneca reputatiunea de care se bucura, i fura bunulu celu mai mare, — im'a celorulati omeni.

Calomniatorulu nu este numai celu care inventedia si respandesce sgomote false si vatamatoare, dara chiaru si acela care asculta si aproba pe celu calomniatoru, facendu-se astfelu complicele lui si asemanandu-se cu densulu, dupa cum gazd'a de hoti se asemana talhariloru pe care'i adapostesce in cas'a sa; — si unulu si altulu sunt demni de a fi despretiuiti.

Calomniatorulu ar fi constrinsu se taca, déca n'ar afla urechi cari se ilu asculte; elu nu si-ar ajunge scopulu déca persone slabe, sclave ale obiceiu de a asculta vorbe rele, nu s'aru face respanditorii loru si nu s'aru insarcina se duca din casa in casa veninulu calomniei.

Cati din acesti ucigasi ai onorei altora nu se credu, ba chiaru pretindu se fia considerati ca judecatori ai fapteloru nostre! Placerea de a calomni'a face pe multi se se silésca a petrunde in interiorulu familiiloru pentru a descoperi mici secrete pe cari se le dea pe fatia in conversatiuni si se le porde din casa in casa si din gura in gura.

Esista in fiacare familia particularitati, inprejurari, cari ceru a fi acoperite de velulu misteriuului, cu tote ca cunoscerea loru de catra lume n'ar avea nimicu desonoratoru. Ne place a fi mai liberi in cas'a nostra, a nu trai ca sub ochii publicului; de multe ori voimu a fi mai sinceri in vorbele si in parerile nostre, ne ostenimu totu fiindu sub controlulu societati si constrinsi totudeauna de a ne supune convenientieloru sociale.

Prin urmare, a profana, prin indiscretiuni, sanctuariulu familiei, a caut'a si a da pe fatia ceea ce trebuie a remane secretu, este a distrage fericirea asilului domesticu, este a calomni'a, aducendu-se pe scena teatrului publicu persoane, care nu erau pregatite se apara.

Asia dara trebuie asediati in class'a calomniatoriloru toti aceia cari, prin observatiuni reutaciöse, prin parerile ce isi dau despre altii, prin criticele dela care nu se potu abtine, contribuiescu a miciora pe nedreptu reputatiunea acelor'a cari se bucura de stim'a lumii. Adesea se intempla ca animi jöse, grabitei a cobor pe toti la

nivelulu loru, se le placa a isi face unu triumfu din slabiciunile séu nenorocirile altora.

Omeni corupti gasescu o mare consolatiune rapindu altora stim'a de care sunt incongiurati si pe care ei nu o merita.

Adesea chiaru, calomni'a isi are originea sa in invidie si in egoismu.

Sunt oameni, cari critica si se incerca a afunda pe altii pentru a se radica ei; i calomniadia pentru a se para ca ei sunt fara defecte; da pe fatia secretele familiiloru pentru a isi da inportantia, singurulu mijlocu de a si acoperi nulitatea loru; si isi facu unu meritu din critic'a ce facu in fatia a unoru persone lacome de notuti si de raporturi neoneste. Personele acestea, printr'o obicinuinta continua, cadu insi-le in viciulu calomniei; se obicinuescu a considera ca una din placerile cele mai inocente ale vietiei, acele conversatiuni cari nu se ocupa de catu de slabiciunile, de micle defecte ale celorulati si n'au altu scopu de catu ale ridiculisi. Se inpodobesce cu frumosulu nume de zelu si intressare de apröpele, acestu viciu caruia i se da masca de glume spirituale.

Acela care infige astfelu pumnalulu in anim'a altuia in mijloculu veseliiloru si cu surisulu pe buze, nu este mai puçinu vinovatu de catu celu care comite unu omoru in midiloculu betiei séu maniei!

Acelu flagelu nu subminedia nici unde mai multu societatea de catu in orasiel micu, unde réu'a educatiune si prudintia deschide salönele ca se intre viciile classeloru inferiöre, si unde toti traiescu atatu de apröpe in catu se potu cunoasca si aprecia.

In orasiel micu se gasesce mai cu seama puçina incredere intre oameni, puçina unire in familii; acolo sgomotele false si rele se respandescu repede din casa in casa, ca-ci raportarii si gurile rele nu sunt lesne descoperiti si huiduiti ca in orasiel mari, unde micimea animei si spiritulu restrinsu alu calomniatorului si alu spionului sunt indata vedute, si apoi in orasiel mari omenii nu prea au asia multu timpulu de perdutu si nici

induratu poporul romanu dupa desfiintarea iobagiei.

Atunci apoi se judece lumea civilisata, ca cine sunt comunistii.

Noul proiectu de lege despre instructiunea in gimnasia si in scolele reale.

(Urmare.)

§. 54. Inspectorul supremu alu cercurilor scolastice are urmatoarele datorintie:

1. A executa dispozitiunile legii si ordinatiunile guvernului in scolele de mijlocu ce stau imediatu sub conducerea ministrului de culte si instructiune, in cele amintite in sectiunea acesta si in cea precedenta, de asemenea in scolele de mijlocu sustinute de jurisdiciuni si comune, respective a se ingriji ca acele dispozitii se fia executate, era in scolele de mijlocu sustinute de confessiuni si privati a priveghea ca organu de inspectiune supremu de statu executarea prescriptelor legii;

2. A visita tote scolele de mijlocu ce se afla in cerculu seu scolasticu in totu anulu si de cate ori va fi cu potintia si va cere trebuintia si anumitu in diferite periode si a presida cu acesta ocaziune conferentiele professorale in scolele medie de statu si in cele sustinute din fonduri;

3. A conduce si presida esamenele de maturitate in institutiele publice ce stau sub administrarea si imediatu a conducere a ministrului de culte si instructiune, de asemenea in scolele publice sustinute de jurisdiciuni, comune si privati; seu daca e inpedecatu, a face ministrului o propunere relativu la substituirea sa.

§. 55. In afacerea instructiunii gimnasiale si reale corpulu professoralu respectivu dela fiacare institutu de invetiamentu tine din timplu in timplu conferentie sub presidiulu directorului; problem'a lui principala este impartirea cum se cade, metod'a si tractarea materiei de invetiamentu si a temeloru de acasa, cercetarea starii in care se afla scol'a din punctu de vedere alu educatiunei si disciplinei, si delaturarea defectelor.

§. 56. Cartile si mijlocele de invetiamentu admisibile le designia ministrulu de instructiune; corpurile professorale voru alege din cele designate pe acele ce voiescu a le intrebuintia in singuratecele institute.

§. 57. Ori ce gimnasiu si ori ce scola reala o visitia in totu anulu din oficiu mediculu primariu alu jurisdiciunei respective; acesta va avea se face ca tra inspectorulu supremu alu cerculu scolasticu si ca tra jurisdiciune cate unu raportu de opiniune despre experientiele ce le a facutu in privintia sanitara (anumitu cu privire la localitati.)

Sectiunea IV.

Despre esamenele de maturitate in scolele de mijlocu ce se afla sub dispunerea si conducerea imediata a statului.

§. 58. Acei tineri cari au absolvatu class'a a opt'a, prin urmare cursulu intregu alu scolei de mijlocu si au depusu cu succesu unu esamenu validu de classa si voiescu se si continue studiile la o scola mai inalta, sunt indatorati a proba printr'unu esamenu ce se va tine anumitu spre acestu scopu, calificatiunea si maturitatea ce se recere pentru instructiunea la o scola mai inalta.

Esamenu de maturitate dela gimnasiu califica in genere pentru instructiunea superioara (pentru universitate si politechnicu) era esamenu de maturitate dela scol'a reala de regula numai pentru politechnicu. Dar' esamenu de maturitate dela scol'a reala se pote intregi, cu aprobarea ministrului de culte si instructiune, intr'unu esamenu de maturitate gimnasiale cu ajutorulu unui esamenu de maturitate decursivu din limb'a si literatur'a latina si greca.

nu prea li se presinta ocaziuni asia dese de a se observa unii pe altii.

Timplu si cuvintele ne aru lipsi deca ne-amu incera se descriemu aci efectele triste ale pasiunii calomniei, care tinde a face se fia nefinite meritele si sentimentele generose ale omenilor, atribuindu unoru vorbe dese cu usiurintia pote, mai multa importantia de catu au, si dandu-le unu intielesu odiosu. Amu avea se vorbimu de acele lacrimi nefarsite pe care nisce sgomote calomniose le face se fia versate de inocintie necunoscuta!

Amu avea se vorbimu de acele suspine ce se inalta ca tra ceru din anim'a omului, caruia o trasura de spiritu seu limb'a invidia i-a rapitu comora cea mai pretioasa — bun'a sa reputatie!

Amu avea se vorbimu de multe familii unite si fericite odinora, pe care nisce vorbe aduse in casa de tradatori, le au desunitu si invrajbitu pentru totu-deauna.

Amu mai vorbi in fine de relele ce cangrenia orasiele, si tier'a in care calomni'a si invidia au devenitu ereditare, de recela si indiferintia generale, de amiciele ipocrite, de spiritulu de coterie, de bucuria ce face se se simtia de unu candu audu de nenorocirea altora, de fericirea familielor forte adese inveninata de aceste vicii, de increderea voioasa si sincera inlocuita cu ipocrisia si banuie, de asilulu domesticu profanatu si spoliatu de critici si calomnii!!

Nu credemu a nu se gasi locuri, unde despretiulu se nu isbesca pe cei ce calomniia si vorbescu de reu. Se pote ca cineva se fia constrinsu de inprejurari se i asculte si se i vedea, dara nu este cu potintia, ca cineva se nu simtia o respingere, o ura chiaru pentru aceia cari calomniia; ei singuri se despretiuescu si se temu unii de altii!

(„Binele publicu.“)

§. 59. In scolele de mijlocu ce stau sub dispunerea si conducerea imediata a statului si in cele amintite in sectiunea II si III a legii de fatia esamenulu de maturitate ilu tine corpulu professorale alu fiacaru gimnasiu de 8 classe si alu fiacarei scole reale de 8 classe in institutulu seu propriu, si anume sub presidiulu respectivulu inspectoru supremu alu cerculu scolasticu, seu, daca acesta va fi inpedecatu, sub presidiulu unui altu barbatu de specialitate inpoternicitu spre acesta de ministrulu de culte si instructiune, cu conducerea celu puçinu a unui comissariu de esaminare, pe care inca ilu va designa ministrulu.

§. 60. Unu scolaru, care a absolvatu unulu dintre aceste institute, pote se depuna esamenulu de maturitate de regula numai la acestu institutu, in care a absolvatu class'a a opt'a.

Pentru depunerea esamenulu de maturitate la altu institutu ministrulu de culte si instructiune pote da incuviintierea in casuri extraordinare.

§. 61. Esamenulu de maturitate se va face cu deosebire pe bas'a lucrarilor scripturistice si pentru a constata: daca tinerulu care depune esamenulu are calificatiunea intelectuala ce se recere la studiulu de universitate, respective la politechnicu? Instructiunea pentru esamene o stabileste ministrulu cerendu opiniunea corpurilor professorale dela universitati si dela institutiele politechnice.

Aceste esamene voru fi publice si atestatele se voru da in limb'a magiara.

(Va urma.)

Spani'a, Portugali'a si Romani'a.

Missiunea d-lui Plagino.

D. Alexandru Plagino, insoçitu de maioru-adjutantulu, d. Barcanescu, a fostu insarcinatu a merge la Madridu si Lisabon'a, spre a notifica guvernulu Spaniei si Portugaliei independintia Romaniei, si a remite Maiestatorulu Loru Alphons XII si Ludovicu, marele cordonu alu ordinulu Stéu'a Romaniei si scrisori ale M. S. R. Domnulu, Carolu I.

La 10 Martiu, missiunea romana a ajunsu in capital'a Spaniei.

In acea di, d. Plagino, prevenindu pe d. ministru alu afaceriloru straine de sosirea sa si de missiunea ce avea se indeplinesca, a primitu visita d-lui Zarko del Valle, primu-introducetoriu alu ambasadioriloru, care a venit se i uredie buna-venire, si a fostu primitu de d. Canovas, ministrulu de externe alu M. S. regele Alphons.

Audienti'a regala, fiindu fixata la 13 Martiu, d. Zarko del Valle, primu-introducetoriu alu ambasadioriloru, a condusu missiunea romana in doue trasuri ale Curtiei, escortate de unu ecuyer regescu si de mai multi picheri calari.

Ajunsu la palatulu regalu, d. tramisu extraordinariu alu Romaniei a fostu primitu, fara intardiere, de Maiestatea Sa, care era in mare tinuta purtandu colanulu ordinulu „Taison d'Or“ si cordonulu ordinulu „St. Ferdinand“ si rediemanduse pe bastonulu traditionalu.

D. Alesandru Plagino a facutu Maiestatiei Sale notificatiunea oficiala a independintiei Romaniei si i-a remisu scrisorea A. S. R. Domnulu, impreuna cu marele cordonu alu ordinulu Stéu'a Romaniei.

M. S. regele multami, in termen caldurosi, facendu viui urari pentru prosperitatea natiunei romane si a Augustiloru sei suverani.

In urma, Maiestatea Sa a binevoitu a convorbi catva timplu cu d. Alesandru Plagino, insarcinandu lu se arete simpatiele sale M. M. L. L. R. R. Domnulu si Dómn'a Romaniei.

Maiestatea Sa a binevoitu, asemenea, se cera, d-lui maioru-adjutantu, Barcanescu, deslusiri asupra organizatiunei armatei romane, si vorbindu i, asemenea de ultimulu resbelu.

In urma, Maiestatea Sa conduse ea insasi missiunea romana in apartamentele M. S. reginei, care arata, tramissului romanu, cea mai deplina buna-vointia, si esprima sentimentele sale de afectiune pentru M. M. L. L. R. R. Domnulu si Dómn'a.

In aceea di, missiunea s'a prezentatu A. S. principesei Asturielor.

Recondusi cu acelasi ceremonialu, d-nii Alesandru Plagino si d. Barcanescu s'au prezentatu indatu, apoi, la d. presiedinte alu consiliulu, carui i remis o scrisore a d-lui ministru alu afaceriloru straine alu Romaniei, impreuna cu insemnele de mare cruce a ordinulu Stéu'a Romaniei.

La 18, d. tramisu extraordinariu a obtinutu, dela M. M. L. L. regele si regin'a, audienti'a de concediu.

D. Canovas a insciintiatu pe d. Alesandru Plagino, ca, in curendu, M. S. regele va tramite in Bucuresci o missiune speciala pe langa M. S. R. Domnulu, Carolu I, ca unu respunsu la missiunea romana, pe langa Maiestatea Sa.

La 22 Martiu, missiunea romana a sositu la Lisabon'a.

Audienti'a inse de primire nu a potutu ave

locu de catu la 30 Martiu, din cauza ca incepuse septeman'a cea mare a pasciloru catolice, in timplu carei'a tote audientiele si solemnitatile sunt suspendate la Curte.

La 30 Martiu, a dou'a di de pasti, missiunea romana a avutu onorea se fia primita de M. M. L. L. Regele si Regin'a Portugaliei la resiedinti'a regala dela Adjuda, fiindu fatia d. ministru presiedinte alu consiliulu. ministru de afaceri straine, presiedintele senatului si demnitarii Curtiei. Regele portu uniform'a de mare-admiralu cu cordonulu combinatu alu celoru trei mari ordine ale regatului.

D. tramisu extraordinariu romanu s'a adressatu ca tra M. S. Regele, Portugaliei, in aceiasi termini ca si ca tra M. S. Regele Spaniei.

Maiestatea Sa i respunde aretandui sentimentele sale de afectiune ca tra A. S. R. Domnulu, Carolu I, si facendu urari pentru prosperitatea natiunei romane.

In urma, M. M. L. L. Regele si Regin'a, convorbindu cu d. Plagino, se grabira se cercetede despre M. M. R. R. Domnulu si Dómn'a romaniloru, manifestandu o profunda simpatia pentru Mariiele Loru Regale, interessulu sustinutu cu care au urmatu fazele prin cari a trecut Romani'a si admiratiunea ce le inspira eroismulu soldatulu romanu.

In aceea di, la 2 ore, missiunea fu primita in audientia de M. S. Don Ferdinand parintele M. S. Regele Ludovicu. M. S. Don Ferdinand a facutu missiunei romane o primire, in specialu, binevoitoare, laudandu cu multa caldura pe Altetiele Loru Regale si reamintindu, cu placere, timplu pe care M. S. R. Domnulu l'a petrecutu in Portugali'a.

In aceea di, missiunea romana fu primita de A. S. R. Infantele Don Augustu.

Visita la d. presiedinte alu consiliulu, ministru afaceriloru straine, d. Braamcamp, in urma instantieloru sale, fu facuta a dou'a di, la 31 Martiu. D. Plagino remise d-lui Braamcamp insemnele de mare cruce a ordinulu Stéu'a Romaniei si o scrisore a d-lui ministru de afaceri straine alu Romaniei.

La 3 Aprile, d. Al. Plagino primi insemnele ordinulu „Christulu“ class'a I si d. Barcanescu insemnele aceluasi ordinu class'a II, cari le fusese conferite de M. S. Regele. Aceste decoratiuni erau insotite de o scrisore forte magulitoare a d-lui presiedinte alu consiliulu, ministru de afaceri straine.

La 31 Martiu, d. primu secretariu alu legatiunei spaniole din Lisabon'a a remis missiunei romane, din partea guvernulu seu, insemnele ordinulu „Isabel'a-cea-catolica,“ class'a I si a II-a.

La 4 Aprile, s'a datu unu prandiu la Curtea din Lisabon'a, in onorea missiunei romane. M. S. Regele si d. presiedinte alu consiliulu nu purtau de catu decoratiunea romana.

D. tramisu extraordinariu alu Romaniei a avutu locul de onore la dreptu M. S. Reginei care a binevoitu a convorbi cu d. tramisu extraordinariu asup'a Romaniei. Informanduse de M. M. L. L. R. R. Domnulu si Dómn'a Romaniei, intr'unu modu forte afectuosu.

La finele prandiulu, dupa ce s'au radiecatu servitiurile dupa mesa, s'a adusu unu singuru paharu plinu inaintea Reginei, care, intorcenduse ca tra d. tramisu extraordinariu alu Romaniei, a radiecatu unu toastu in sanatatea M. M. L. L. R. R. Domnulu si Dómn'a, facendu urari caldurose pentru prosperitatea Romaniei.

La 5 Aprile, avu locu audienti'a de concediu in care M. S. Regele nu inceta de a si esprima viua afectiune ce porta M. S. R. Domnulu, Carolu I.

D. Braamcamp, presiedintele consiliulu de ministri si ministru de afaceri straine, a comunicatu d-lui tramisu extraordinariu romanu, scirea ca M. S. Regale, spre a respunde la missiunea romana, va tramite, in curendu, la rondulu seu, o missiune speciala pe langa M. S. R. Domnulu Romaniei.

D. Vicomte de Valmore, Pair alu regatulu, ministrulu plenipotentiaru si tramisu extraordinariu alu Portugaliei este desemnatu ca se implinesca acesta missiune. („Monitorulu“)

Sciri diverse.

— (Unu nou proiectu de lege relativu la regularea cestiunei agraria in Transilvani'a.) Deputatulu Alexis Bokros, in calitatea sa de referentu alu comisiunei pentru proiectulu de lege referitoriu la regularea proprietatiloru in Transilvani'a, au elaboratu unu nou proiectu de lege pe bas'a principiiloru coprinse in proiectulu de lege alu guvernulu ungurescu, pe care l'au comunicatu deputatiloru din Transilvani'a

pentru că se isi dea parerea asupra lui. Noul proiectu de lege, precum si parerea deputatilor din Transilvani'a va fi inaintatu inca in decursulu lunei acesteia comisiunei de justitie a dietei. Diariulu „Egyetertes“ observa la acestea, că de si fiacare referentulu alu comisiunei are dreptulu a propune modificari la proiectulu de lege ce i s'au incredintiatu, totusi comisiunea nu va putea luá in desbateru altu proiectu de lege, decâtu acela ce i s'au datu din partea camerei deputatilor.

— (Comunicatu.) Comitetulu subscrisu in urm'a decisiunei luate in conferenti'a inteligentiei romane din Sibiu, tñnuta in 28 Martiu st. n. a. c. isi va terminá agendele sale cu 1-a Maiu st. n. a. c. Sunt deci recercati toti aceia, cari au vre-o afacere cu acestu Comitetu a o inaintá fara intardiere pãna la diu'a numita.

Sibiu, 23 Aprile 1880.

Comitetulu centralu pentru ajutorarea inundatiloru.

— (Rectificare.) In list'a Nr. 11 a contribuiriloru incurse la Comitetulu subsemnatu, publicata in Nrii 24 si 25 ai „Observatoriulu“ este de a se cetí; D. Nicolau Drocu Barcianu, direttore gimnasiale in Giurgiu, éra nu in Brail'a precum s'au disu din eróre.

Comitetulu centralu pentru ajutorarea inundatiloru.

— (Descoperirea unei pestere cu stalactite la Mehadi'a.) Cetimu in „Desteptarea“ din Lugosiu urmatórele:

„Ni se scrie din Mehadi'a, că cu ocaziunea saporiloru facute pentru asediarea fundamentulu unui hotelu si a unei ville, lucratorii au descoperitu o peitera cu stalactite pe o suprafatiá de 150 stenjeni. In acea peitera s'au aflatu o mare cantitate de óse animale antediluviane s. a. Fãra indoiala, că acésta descoperire va atrage asuprasi deosebit'a atentiune a barbatiloru de specialitate naturalisti si geologi, carora li se ofere o mare si interessanta cantitate de materialu pentru studiarea formatiunei pamentulu.“

— (List'a Nr. 15) a contribuiriloru incurse la comitetulu subsemnatu in folosulu inundatiloru.

(Urmare si fine din Nr. 29.)

m) Colectati prin D. G. Gavrila primariulu opidulu Bradu, dela Szakáts J. 20 cr., G. Jula 20 cr., Ursu Banciu 20 cr., G. Gavrila 1 fl., N. N. 40 cr., sum'a . . . . . fl. 2.—

n) Colectati prin D. Nicolau Fugata notariu comunalu in Luncoiu de josu, dela Szabo Josef 1 fl., D. Jancu 1 fl., A. Jvanu 1 fl., J. Romanu 1 fl., G. Copsiu 1 fl., Nicolau Fugata 2 fl., sum'a . . . . . fl. 7.—

o) Dela D. George Moldovanu not. cerc. in Baiti'a . . . . . fl. 1.—

p) Colectati prin D. Lazaru Thiulescu preotu in Craciunesci, dela G. Bardosi 5 fl., Apathy G. 30 cr., Czepnik A. 20 cr., S. Bacila 1 fl., J. Laszlo 1 fl., A. Mihutiu 20 cr., L. Perianu 50 cr., N. Bepoi 50 cr., G. Glava 20 cr., A. Suci 1 fl., B. Colosiu 50 cr., N. Mog'a 50 cr., P. Radu 20 cr., N. Dinisiu 20 cr., L. Thiulescu 1 fl., sum'a . . . . . fl. 12.30

r) Colectati prin D. Joanu Perianu preotu in Craciuru, dela J. Campeanu 50 cr., T. Todoranu 30 cr., P. Popu 30 cr., M. Galu 30 cr., J. Perianu 30 cr., C. Danu 10 cr., G. Tod'a 10 cr., P. Stoica 10 cr., G. Almasianu 10 cr., A. Fauru 9 cr., A. Stanijanu 10 cr., P. Trifu 10 cr., L. Papu 50 cr., sum'a fl. 2.89

s) Colectati prin D. Joanu Campeanu preotu, dela N. N. . . . . fl. 3.—

t) Colectati prin D. Augustinu Onitiu notariu comunalu in Mihaleni, dela J. Onitiu 50 cr., A. Onitiu 50 cr., A. Goldberger 30 cr., S. Micu 50 cr., P. Mihutiu 10 cr., T. Rusu 10 cr., A. Lutiu 10 cr., J. Vurdea 10 cr., S. Micu 05 cr., sum'a . . . . . fl. 2.25

u) Colectati prin D. Juonu Jurca preotu in comun'a Cebea, dela S. Bobanu 50 cr. R. Bernatu 20 cr., J. Tisu 20 cr., J. Jurca 40 cr., dela mai multi locuitori in naturalii, cari prefacate in bani dau 3 fl. 10 cr., sum'a . . . . . fl. 4.31

v) Venitulu balulu tñnuta in 27 Fauru 1880 in Bai'a de Crisiu . . . . . fl. 15.60 Plusulu . . . . . fl. —.70

Totalu cu diu'a de adi fl. 2693.30

Sibiu, 14 Aprile 1880.

Comitetulu centralu pentru ajutorarea inundatiloru.

— (List'a Nr. 16) a contribuiriloru incurse la comitetulu subsemnatu in folosulu inundatiloru.*)

Transportulu totalulu din list'a Nr. 15 publicata in Nrii 29 si 30 a. c. ai „Observatoriulu“ . fl. 2693.30

Prin reuniunea de lectura din Varadi'a dela dd. F. János 1 fl., P. Jorgoviciu 1 fl., Ch. Boraciu 20 cr., Csakay 50 cr., Scala 50 cr., Gl. Petanescu 20 cr., J. Fabianu 20 cr., J. Kohapka 50 cr., J. Besineaga 1., N. Peresiciu 50 cr., A. Korb 1 fl., M. Weisberger 60 cr., Ot. Weigert 40 cr., A. Boraciu 50 cr., Sv. Mihailoviciu 50 cr., P. Poenariu 50 cr., G. Tiunea 1 fl., J. Knopf 1 fl., J. Freiburger 30 cr., A. Maleta 70 cr., G. Demetroviciu 50 cr., J. Alesandrescu 2 fl., A. Petroviciu 50 cr., St. Neagoe 50 cr., P. Miocu 50 cr., J. Miocu 1 fl., Lehmann 1 fl., R. Hausknecht 20 cr., V. Popoviciu 50 cr., T. Siegescu 20 cr., P. Miocu 50 cr., P. Berlea 20 cr., P. Boraciu 50 cr., din cass'a reuniunei 4 fl. 80 cr., sum'a . . . . . fl. 25.—

Prin D. George Suci parochu in Ghirisiu cá resultatu alu unei colecte in bani si bucate in numit'a comuna . . . . . fl. 7.40

Totalulu cu diu'a de astadi fl. 2725.70

Sibiu, 20 Aprile 1880.

Comitetulu centralu pentru ajutorarea inundatiloru.

— (Gimnasiulu din Naseudu.) In Ungari'a avemu 4 gimnasii romanesci complete (de câte 8 clase), si anume: gimnasiulu gr.-cath. din Blasiu, gimnasiulu gr.-cath. din Beiusiu, gimnasiulu gr.-or. din Brasiovu si gimnasiulu Franciscu Josefínu gr.-cath. din Naseudu. Acestu din urma este celu mai tineru, s'a infiintiatu la anulu 1863 de către comitetulu administrativu alu fonduriloru scolare granitieresce ale fostulu alu II-le regimentu romanu de granitia si se sustine din fondulu asia numitu „centralu“ (canduva de provente), alu carui venitu principalu este venitululu din dreptulu regalu séu alu crismaritululu. Corpulu didacticu consta din 13 professori, 1 magistru de desemnu si 1 magistru de musica. La anulu 1870—71 gimnasiulu a devenitu completu si s'a datu primululu esamenu de maturitate. Frecventarea gimnasiulu se póte vedea din urmatórele date. Au fostu adeca in anulu scolasticu :

1870—71	frecventanti	162,	maturisanti	17,
1871—72	„	150,	„	9,
1872—73	„	165,	„	13,
1873—74	„	163,	„	8,
1874—75	„	158,	„	8,
1875—76	„	170,	„	11,
1876—77	„	171,	„	8,
1877—78	„	177,	„	11,
1878—79	„	192,	„	12.

(„Scól'a romana.“)

Bibliografia.

— Miscarea poporatiunei in Romani'a dela 1870 pãna la 1878 este titlulu unei lucrari serióse si meritorie a d. Joanu G. Bibicescu, vechiu colaboratoru alu diariulu „Romanulu“ din Bucuresci. Pretiulu acestei brosiuri, asupra careia ne permitemu a atrage deosebit'a atentiune a publiculu nostru, este numai de 1 leu 50 bani.

— Librariulu Paul Cieslar din Graz adressé dia onor. abonati ai sei la opulu „Resbelulu orientale“ urmatórea epistola-cerculara :

Prea stimatule Domnule!

Prin epistol'a mea presenta, am onóre a ve comunicá, că in câteva dile ve voiu trimite finea opulu „Resbelulu orientale“ sub asignatiune postala (Postnachnahme), presupunendu că veti avé placerea a possede opulu completu cu atátu mai multu că fasc. XI—XV sunt fórte bine infrumsetiate si bogatu illustrate, si intrecu cu multu pe celelalte. Aceste fascicule coprinde preste 100 de ilustratiuni negre, tabloulu in colori „Amagirea militariloru turcesci din redutele dela Plevn'a, de către dorobantii romani asiediati in transieuri“ o carta mare a Romaniei, o carta a peninsulei balcanice, amendoue lucrate frumosu in colori. Afara de aceea contine opulu mai multe carte speciale si planuri.

Intre ilustratiunile negre sunt 56 de Romani desemnati dupa fotografii, acaroru castigare, mi-a causatu nu numai ostenele mari, dar' m'a costatu si timpu multu si de aici se explica intardierea aparitiunei acestoru fascicule si din acestu motivu me voru seusa siguru onor. mei abonati, cu atátu mai multu, că acum fara a rjdicá pretiulu dau mai multu, că si cátu am promis.

Dupa intrebările facute mie din mai multe parti, déca nu sum in stare de a procurá si paretu (table in care se léga cartile) pentru opulu completu, m'am decisu la acést'a si ve voiu trimete si Dvóstra asemenea paretu pentru opulu completu, de órece frumosulu opu nationalu e demnu si de paretu frumosi.

La acésta ocaziune trebuie se ve comunicu, că de presentu possu unu tablou frumosu „Reintórcerea

*) Cuitarile sumeloru tramise la acestu comitetu voru urmá prin publicare in diariile de aici „Observatoriulu“ si „Telegrafulu romanu“. La cerere inse, sumele se voru cuitá si separatu.

dorobantiloru in tíera,“ si acestu tablou este tocmai in marimea premiulu „Ocuparea Plevnei“ inse cu multu mai bine lucratu de cátu premiulu, cu care eu insumi nu sum multiamitu. Tabloulu susu-numitu costa cu încadrare 5 fl. fara încadrare 2 fl. 50 cr. exclusivu pachetarea. Onoratiloru mei abonati dau acestu tablou pe lângá încadrare cu 3 fl. 50 cr., fara ea cu 1 fl. 50 cr. exclusivu inpachetarea, si sperédiu că acésta inprejurare va fi recunoscuta.

In privinti'a celoru doue tablouri mari „Cucerirea unui drapelu,“ si „Cucerirea redutei Griviti'a“ facu inca odata atentu, că din caus'a lucrariiloru complicate pãna astadi nu sunt gat'a.

Ve asiguru inse, că tabloulu „Cucerirea unui drapelu“ se va gatá pãna in Maiu, celalaltu inse mai tardiu.

Pretiulu unui astfelu de tablou mare, bine lucratu in colori si intinsu pe pandia este 8 fl. Onoratiiloru mei abonati primescu unu astfelu de tablou cu pretiulu jumetate, asia dara cu 4 fl. Incadrare eleganta si durabilu aurita pentru unu astfelu de tablou costa 5 fl. si dupa dorintiá se póte trimete deodata cu tabloulu.

Cu tóta stim'a

Paul Cieslar
librariu in Graz. — Styri'a.

Specificarea trimeterii mele:

1 „Resbelulu orientale“ fasc. XI—XV . . . . . fl. 2.—
Paretu pentru unu opu completu . . . . . fl. 1.—
Timbru postalu 6 cr. Inpachetarea 4 cr. . . . . fl. —.10
Sum'a . . . . . fl. 3.10

— Se afla subt pressa si se póte comandá la tipografi'a subsemnata „Harp'a si Cavalu“ poesii de Theocharu Alexi (Stanu Parjolu.) Pretiulu unui esemplariu 8° 140—150 pagine pe hartia de lucsu brosiatu 50 cruceri, in legatura de lucsu (aurita) si cu stampa artistica reprezentandu orasiulu Brasiovu 1 fiorinu v. a.

Acésta colectiune de poesii atátu in privinti'a coprinsulu, cátu si in privinti'a infatisiarei ei va meritá se ocupe unu locu pe mész'a flacarui salonu.

Tontsch & Kellemen
tipografia in Brasiovu.

— „Albin'a Carpatiloru“ fóia beletristica, científica si literara in Nr. 12 are sumariulu urmatoriu: Testu: Din'a, novela originala. — Satenii, vodevilu nationalu in 4 acte de Ales. P. Petrinu. — Ó nópte pe Pincio, poesie de H. Rheinstejn. — Tiarc'a, de S. Fl. Marianu. — Candu ai sci... Uitatu, Portretulu ei, poesii de A. J. Hodosiu. — Vioarele, conversatiune de Teodoru Bota. — Varietati. Notitie economice.

Ilustratiuni: Principes'a Stefani'a. — Echipagiul japonesu.

Pe coperta: Canele Josefinei, (fine) de Basiliu Biro. — Cronica. — Anunciuri.

— „Lyr'a romana“ Nr. 16 din 13 Martiu a. c. are urmatoriu coprinsu: Testu: Originea teatrulu nationalu, (urmare si fine) de T. T. Burada. — Primele notiuni asupr'a unei orchestre (fine). — Haendel schitia biografica. — Gladiatoriulu, tragedie in 5 acte de Saumet. — La Mari'a, sonetu de J. J. Rosca. — Notitie teatrale.

Musica: Plangeai, romantia de G. J. M. poesie de V. D. Paunu.

Limb'a bisericésca.

(Urmare si fine.)

Se scie că o opera se intempla fórte raru se nu pérda prin traductiune din frumsetiele originalulu. Déca acést'a se produce numai prin o singura traductiune in alta limba, cátu de mare trebuie se fia perderea frumsetieloru originalulu, candu traductiunea s'a facutu dintr'un'a intr'alt'a in trei diferite limbi, si mai virtosu cându unulu din traductóri n'a posedatu cunoscintiele cerute spre a poté corespunde misiunii sale cum a fostu de siguru celu ce a tradusu psaltirea in romanesce!

Limb'a ce vorbescu actualminte romanii numai este acea de acum aprópe 250 de ani, candu s'a tradusu cartile bisericesci, mai virtosu nu e gergulu séu jargonulu logofetiloru slavonisiati de atunci, cari ne-au tradusu aceste carti. Dela epoc'a regenerariii nóstre, in cursu de 60 ani, ea, celu puçinu limb'a scrisa, s'a curatitu mai cu totulu de elementele eterogene ce intrasera intrens'a cá palamid'a intre plantele utile, cá pirulu in gradina, cá scaetii printre flori; ea si-a reprimitu pe membrii familiei sale alungati de tempestele barbariei ce au trecut prestu capulu acestei svénturate tieri; s'a curatitu de barbarismi, s'a inavutitu din propriulu seu patrimoniu, s'a regulatu, s'a inobilatu din nou, precum i se cuvenea dupa drepturile ce i dá originea sa.

Scriitori si oratori nostri din acésta epoca se esprima intr'o limba dulce, si armoniósá, cum a devenitu limb'a romana, si intr'unu stilu corect. Toti ómenii, tineri si betrani, cari au trecut prin scóle, mergu pe urmele lor. Predicatorii prin bisericu — din nefericire fórte puçini la numeru — au adoptatu si ei noulu limbagiul, ceea ce face unu contrastu isbitoriu cu limb'a, atátu de ruginita din cartile eclesiastice. Insusi ómenii fara carte, imitandu pe sapientii nostri, au lepadatu mare parte din cuvintele straine ce ne invadasera limb'a, si

simtu placere a vorbi cá cei instruiti. Numai limb'a din cartile bisericesti a ramasu cu totulu inapoiata.

Este dara timpulu se incetie si anomal'ia limbistica din biserice; se cuvine se curatimu si limbagiulu eclesiei nóstre, se introducemu intrensulu progressele facute pe terenulu literaturii profane; se cuvine se damu inalteloru idei ce propaga bisericea, vestminte nobile cá si aceste idei, frumoase cá si virtutea, pure cá si santienu a ce ele sunt mēnīte a face pe ómeni se practice.

Noi romanii intre tóte popórale coreligionari ai nostri, avemu din fericire in privint'ia religiunei unu folosu pe care nu'lu au nici grecii, nici rusii, nici serbii, nici bulgarii ortodoxi.

Tóte aceste popóra au in biserica, cá si catolicii, o alt'a limba de cátu cea vorbita, o limba pe care ei n'ó intielegu, afara de puçinii literati cari au invetiati'o prin scólele superioare. Grecii asculta liturgi'a in limb'a elena antica, care este pentru densii cum e pentru noi limb'a latina; Rusii, Serbii, Bulgarii o ascultu in vechi'a limba slavona, o limba mórtá, pe care nici ei nu o pricepu precum grecii nu intielegu pe cea elena.

Numai noi romanii avemu nepretiuítulu folosu a ascultá oficiulu divin in limb'a ce vorbim.

Déca ne bucuramu de acésta favóre, pe care o datorim strabunilor nostri, de ce se n'ó avemu complectá? de ce se nu facemu cá ea se dea pe deplinu tóte fructele ce amu poté asteptá dela densa, candu limb'a din biserica ar fi pusa in armonia cu cea din operele nóstre lumesci?

Clerulu nostru se plange de rēcel'a evlaviei, de inputinarea credintei, cari facu cá romanii de acum se nu mérga la biserica, se nu practice datoriile lor religioase, cum faceau parintii lor. La densulu si la gubernu stá se inlature acestu reu, se vindece acésta maladia spirituale, care se intinde din ce in ce mai multu si care amenintia societatea cu tóte relele de care e capabilu unu poporu fara religiune.

Avendu unu cleru radiatu la nivelulu misiunii sale: preoti instruiti, cu moravuri neinputabile, cu consciintia de datoriile lor si cu zelulu de a le implin' in toti timpii si la tóte ocasiunile; avendu in temple cele ce lipsescu, intre cari punemu in prim'a linia o limba frumoasa, o musica mai apropiata de cea classica, si predice potrivite cu nevoile morale ale poporului, predice facute bine si repetate in fiacare di de serbatóre; avendu acestea, dicu, romanii, cu fórte puçine esceptiuni, aru simt' placere se mérga la biserica, aru ascultá oficiulu divin cu o multiamire sufletesca care le-aru inspirá mai multu respectu pentru practicele religioase. Acésta reitórcere a romanilor de astadi la vechile deprinderi ale mosilor si parintilor lor, ar avé de rezultatu se intarésca intrensii credint'ia, se'i faca a-si aduce aminte mai desu de invetiaturile evangheliei si de consiliile bisericesti, in scurtu, se faca pe totu romanulu a deveni mai bunu crestinu de cátu este acum, a practicá, pe o scara mai intinsa, frati'a, caritatea evanghelica: „a iubi pe Dumnedieu din totu sufletulu seu si pe aprópele seu cá insusi pe sine“ a practicá, dicu, aceste doue cele mai principali comandamente din decalogu in cari Christu a disu, cá stá tóta religiunea si toti profetii.

Santulu sinodu alu bisericesti autocefale romane mai virtosu i cade sarcin'a de a se ocupá de acésta cestiune.

Ne place a crede, cá membrii sei, kiarhii luminati, sunt iubitori nu numai de Dumnedieu,* ci si de totu ce interessédia natiunea romana din care facu parte; cá acesti kiarhi, cari au de pastoritu spiritualminte o turma ce astépta dela pastori sei se'i védia pusi, cá pe demnii si fericitiilor lor antecessori, in capulu ori carei intreprinderi care are de scopu progresulu, prosperitatea si fericirea materiala si morala a acestei tieri, ne place a crede, dicemu, cá acesti capi ai bisericesti nóstre isi voru face datori'a, prim'a datoria ce au metropolitii si episcopii.

Cu tóta fort'ia argumenteloru ce amu datu in favórea propunerii nóstre, imi pare cá audu pe cátiva bigoti ignoranti dicédu, precum au disu asupra incercarii facute de reposatulu parinte Ghenadie, fostulu episcopu alu eparchiei Argesului, de a corege cáte-va cuvinte din limbagiulu eclesiasticu, imi pare cá i audu si acum dicédu cá, schimbându-se limb'a din cartile bisericesti, (dloru, printr'o esageratiune ce le convine, numescu schimbare inbunatatirea ce propunemu) schimbându-se limb'a bisericesti, se strica religiunea.

Obiectiunea n'ó credu nici decum fondata.

* Titulu cu care unu kiarchu este numitu la rugaciunile din biserica se scia cá este: *Pentru iubitorulu de Dumnedieu episcopulu nostru* (cutare).

Limb'a n'are nimicu de a face cu credint'ia nóstra religioasa, n'are de a face nimica nici cu dogmele, nici macaru cu ritulu.

Amu disu, in partea ántai'a a articolulu nostru, cá limb'a este o forma a cultulu. Acésta forma, in adeveru necessaria, indispensabile, se poté modificá fara cá fondulu se fia atinsu; din contra, prin ameliorarea ei, fondulu ar castigá, precum amu demonstratu.

Candu in timpii domniei fanariotiloru, la noi se cantá si insusi intregu oficiulu divin se facea prin biserice in limb'a elena, óre ómenii de atunci cari nu intielegea acésta limba, erá mai puçini crestini de cátu cei de acum? Nu, fara indoiala.

Déca grecii si poporale slave aru schimbá limb'a bisericeloru lor substituindui pe cea vorbita, aru fi ei din acésta cauza mai puçinu crestini de cátu suntu astadi? De siguru cá nu; din contra, aru fi mai buni, cá-ci aru intielege mai bine preceptele religiunei.

Si apoi, pe ce aru basá contradictorii nostri nemutabilitatea chiaru a vorbeloru straine, a expresiuniloru necuviincioase, triviale din limb'a bisericesti?

Dogmele sunt in adeveru neschimbátore, sunt perpetue; inse ritulu, cultulu, prescriptiunile canonice cari formédia codicele religiosu, potu fi modificate fara nici o dauna pentru credintia. Acésta n'ó dicu numai dela mine, o dicu intemeiatu pe o prescriptiune formalá a insusi sfontiloru apostoli si a sínódeloru ecumenice séu generale: ántaiulu, alu patrulea, alu sieselea si alu sieptelea.

Apostolii si membrii diseloru sínóde generale, ómeni nu numai sfonti, ci si intiepti, considerandu cá numai legile lui Dumnedieu sunt si potu remanea stabile pentru eternitate, éra cele omenesci sunt supuse schimbariloru dupa timpii si inpregiurari, cá-ci precum omulu nu este o fiintia perfecta ci perfectibila, asemenea sunt si operile sale; considerandu cá acele statuate de densii prin canóne, de si bune pentru timpulu de atunci si pentru climatele unde ei isi exercitau santulu lor ministeriu, aru potea se numai fia bune in alti timpii si pentru alte climate, au lasatu sucesoriloru lor facultatea de a modificá din acele canóne ori-ce voru judecá cá numai poté fi mantinutu fara prejuditiu pentru societate, canónele bisericesti fiindu facute, cá si legile mirenesti, pentru binele fiacarui omu in parte si alu tuturoru in genere.

Éta, in adeveru, testualu ce coprinde canónulu 37 alu santiloru apostoli:

„De doue ori pe anu faca-se sinodu alu episcopiloru si cercetie-se intre densii dogmele bune cinstiri de Dumnedieu si intemplátorele contradictiuni deslege-se, odata adeca in a 4-a septemana a cincidiecimi (dupa sfontele pasci) éra alu douilea in 12 dile ale lunei lui Octomvrie.“

Éta si testulu canonulu alu sieselea alu sínodulu ecumenicu alu 7-lea adunatu in Nice'a din Bitini'a in anulu 783 dela Christu:

„Este unu canonu ce dice: de doue ori pe anu in fiacare eparchia trebuie a se face prin adunarea episcopiloru canonicestile intrebari; considerandu inse ostenelele si anevointiele ce acestia potu intempan' in caletorie, cuviosii parinti ai sínodulu alu 6-lea au hotaritu, cá neaparatu odata pe anu se se faca asemenea adunari cá cele gresite se se indreptie. Deci pe acestu canonu si noi ilu reinoimu. Si de s'ar affá vr'unu domnitqriu oprindu acestu lucru, se se afurisésca. Éra déca vre-unulu dintre metropolitii s'ar leneví a face acést'a fara a mijloci vr'o nevoia, sila séu vr'o cauza binecurentata, se se supuia certariloru.“

„Sinodulu facénduse pentru canonic si evanghelice lucrari, se cuvine cá episcopii adunati se fia cu cugetulu si cu ingrijirea de a se padí divinele si de viétia facétorele comandamente ale lui Dumnedieu.“

(Vedi *Pidaliomu* séu canónele sfontiloru apostoli, ale sfontiloru sínóde ecumenice si locali si ale sfontiloru parinti de pe alocurea, traductiune din grecesce de prea santulu Veniaminu fostu metropolitu alu Moldovei, tiparita in tipografi'a monastirii Ném-tiulu in anulu 1844, fói'a 220—221.)

Dupa aceste canóne, nu numai limbagiulu bisericescu se poté corectá, se poté inbunétati punénduse in armonia cu limb'a actualminte in usu, ci si insusi unele din prescriptiunile formale coprinse in canónele sfontiloru parinti adunati in cele siepte sínóde generali se poté modificá cu acelasiu dreptu si cu aceeasi autoritate, cu cari au lucratu acei sfonti parinti, adeca cu puterea darului, care operédia prin membrii clerulu de acum totu asia, precum o facea prin cei din secolii trecuti dela nascerea crestinismulu pāna in dilele nóstre, putere care are aceeași eficacitate in toti timpii, in tóte locurile si ori-cari aru fi persónele chiamate a o exercitá, afara

numai candu aceste persóne aru fi nedemne de sant'a loru missiune.

(„Binele publicu.“)

T. I. Focsianénu.

Pretiuirele cerealeloru si altoru obiecte de traiu au fostu la 20 Aprile st. n. in Sibiu:		
Gráu, dupa cualitati	1 hectolitru	f. 7.80—8.80
Gráu, amestecat	1 „	„ 6.30—7.30
Secara	1 „	„ 5.40—5.80
Papusiou	1 „	„ 4.90—5.30
Ordiu	1 „	„ 5.20—5.60
Ovesu	1 „	„ 3.40—3.80
Cartofi	1 „	„ 3.—3.50
Mazare	1 „	„ 8.—10.—
Linte	1 „	„ 11.—12.—
Fasole	1 „	„ 7.—8.—
Lardu (slanina)	1 Kilogram.	„ 37.—40.—
Untura (unsóre topita)	50 „	„ 28.—29.—
Carne de vita	1 „	„ 44—46
Oua 10 de	„	„ —.20

Cursuri de Bucuresti in Lei noi (franci).

9 Aprile st. v. 1880.		
Obligatiuni rurale din 1864 cu 10%		l. 106.— b.
Inprumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%		„ 109.— „
Obligatiuni dominiale cu 8%		„ 104.— „
— Creditu fonciariu rurale cu 7%		„ 99. 1/4 „
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%		„ 93. 3/4 „
Inprumutulu municipale alu capitalei din 1875 cu 8%		„ 101.— „
Actiunile caliloru fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%		„ 54.40 „
Obligatiuni din 1868 cu 6%		„ 99.60 „
Prioritati cu 8%		„ 119.25 „
Actiunile bancii Romani'a din 1869		„ 638.— „
Dacia, comp. de asecur. din 1871 act. (fr. 500) 8%		„ 270.— „
Romani'a, compania de asecur., din 1875 cu 8% act.		
(200 l.) platitu 100		„ 90.— „
Renta romana din 1875		„ 77.— „
Diverse:		
Argintu contra aurulu		2 1/2 %
Bil-te hipotecarie		2 1/2 %
Florini val. austriaca		„ 2.13 „
Rubl'a de chartie		„ 2.60 „

„ALBIN'A“

Institutu de creditu si de economii.

In sensulu conclusulu adunarii generale a societatii nóstre din 19 Martiu 1880 Nr. III, alu sieptelea cuponu dela actiunile institutulu nostru scadietoru la 1. Juliu 1880 se va rescumprá, dela susu numit'a di, la cass'a nóstra in Sibiu cu 9 florini, si pāna atunci inse se escomptéza acelu cuponu la cass'a nóstra de astadi incolo ori-candu, adica se rescumpera pre langa subtragerea interesseloru pe timpulu pāna la 1 Juliu a. c.

Sibiu, 1 Aprile 1880.

(15) 3—3

Directiunea institutulu.

CATECHETIC'A

bisericesti dreptucredincioase resariteni

compusa de protopresbiterulu
Joanu Stefanelli,
docentu la facultatea teologica a universitatii din Cernauti.

Opulu coprinde tóte principiile si regulele relative la alegerea, insirarea, prelucrare si propunerea materiiloru catechetice din religiunea crestinesca, istoria invetiamentulu catecheticu crestinescu dela Isusu si pāna in dilele nóstre, literatur'a ramului acestuia si catechese practice cá modele la compunerea catecheselor pentru scóla si biserica, si este menita mai anteu cá manualu la prelegerile catechetice in institute teologice, apoi si cá manualu pentru pastori sufletesci la elucrarele temelor catechetice pentru conferintiele pastorale.

Pretiuulu pentru Austro-Ungari'a 5 florini;
„ „ Romani'a 13 franci.

De acelasi autoriu au aparutu:

CATECHESE

tractandu

Istori'a biblica a Testamentulu vechiu.

Manualu pentru catechetii si invetiatorii scóleloru poporale, pentru pastori sufletesci la catechisiunile prescrite in biserica, pentru candidatii de invetiatori si pentru educatori si amicii junimii.

Tomulu I.

Pretiuulu pentru Austro-Ungari'a 5 florini;
„ „ Romani'a 13 franci.

Dela acelasi autoriu se afla sub pressa si va a para in anulu acestu:

CATECHESE

tractandu

**Istori'a biblica a Testamentulu nou
si faptele santiloru apostoli.**

Cu adaosu o istoria si geografia scurta a Palestinei
si a tieriloru santei scripturi.

Tomulu II.

Editorulu
Tipografi'a eredei de Closius,
Sibiu.

(10) 6—6

Editoru si redactoru responsabilu: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Kraftt.**